

آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی مقالات و کتب منتج از پایان نامه در دانشگاه علوم پزشکی کرمان

مقدمه: باعنایت به سیاستهای پژوهشی و فناوری دانشگاه و دراستای تحقق عدالت و کرامت انسانها آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی مقالات و کتب منتج از پایان نامه در دانشگاه علوم پزشکی کرمان تهیه شده است.

الف - مقالات

دانشجویان دستیاری و دکترای تخصصی

در خصوص دانشجویان دستیاری و دکترای تخصصی که لازمه دفاع، انتشار مقاله می باشد معمولاً در دانشگاه، روند تهیه و انتشار مقاله به شکل مشخصی در حال انجام است و مشکلات کمتری در این مورد وجود دارد. در خصوص این دسته از دانشجویان، مقاله توسط دانشجو نوشته می شود و دانشجو نویسنده اول، استاد راهنمای اول نویسنده مسئول و بقیه همکاران براساس توافق کلی و حجم کار انجام شده و بر اساس صلاحدید استاد راهنمای اول پایان نامه بر مبنای اصول اخلاقی انتشارات علمی مشخص خواهد شد.

دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری حرفه ای

وجود گزارش های متعدد به ویژه در خصوص دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری حرفه ای، نشان می دهد عمدتاً اساتید با عدم تمایل و یا اقدام برای نوشتن مقاله از سوی دانشجو، مواجه می شوند. و این امر روند کارهای پژوهشی را (به ویژه در مواردی که اساتید زحمت مضاعفی را به منظور راهنمایی دانشجو متقبل شده اند) ناتمام می گذارد. از سوی دیگر توجه به حقوق دانشجو نیز از دغدغه های دانشگاه است. بنابراین وجود یک دستورالعمل مصوب در خصوص حقوق معنوی گزارشهای منتج از پایان نامه می تواند نافع حق دانشجو و اساتید ودانشگاه باشد.

این دستورالعمل با بررسی آیین نامه های موجود در سایر دانشگاههای علوم پزشکی و نیز آیین نامه های کمیته اخلاق، آماده شده و بر اساس نظر نخبگان دانشگاه نهایی می شود. نخبگان در این پروژه شامل اساتید دارای رتبه علمی بالا، مدیر گروه های رشته های مرتبط، معاونین آموزشی و پژوهشی دانشکده های مختلف

و مسئولین پژوهشی دانشگاه، دانشجویان یا فارغ التحصیلان کارشناسی ارشد و دکترای حرفه ای، دانشجویان کمیته تحقیقات دانشجویی، می باشند.

مفاد دستورالعمل:

- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان نامه به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه باشد.
- در مقالات منتج از پایان نامه ها لازم است ذکر شود که این مقاله حاصل از پایان نامه می باشد.
- استفاده از کلیه حقوق مادی و معنوی که پایان نامه متضمن آن است اعم از درج پایان نامه به صورت مقاله یا کتاب یا منافع مالی حاصل از کشف یا استخراج مواد یا ساخت داده های جدید و اتخاذ روشی نوین و خاص برای استاد راهنما، اساتید مشاور و دانشجو به صورت مشترک محفوظ است.
- ترتیب نامها در بخش نویسندگان مقاله براساس میزان مشارکت هر یک از افراد و از طریق توافق جمعی آنان مشخص می گردد. فردی که بیشترین سهم را در مطالعه و نگارش دستنوشته داشته است، نویسنده ی اول خواهد بود.
- تبصره: جایگاه یا سطح علمی نویسندگان مقاله تأثیری در ترتیب نام نویسندگان نخواهد داشت.
- بر اساس معیارهای کمیته ی بین المللی ادیتورهای مجلات پزشکی (ICMJE) و نیز بر اساس فصل ۱ راهنمای کشوری اخلاق در انتشار که شرایط نویسندگی مقالات و آثار علمی را عنوان کرده است^۱:

دانشجو باید در نوشتن نسخه اولیه دستنوشته همکاری داشته باشد.

- در صورتی که دانشجو در پایان فارغ التحصیلی طی یک فرم به صورت کتبی اعلام نماید که تمایل یا فرصتی برای همکاری در نوشتن مقاله ندارد، خود بخود اسم وی در مقاله استخراجی نخواهد آمد.

نکته قابل توجه: توجه به این نکته ضروری است که برخی پایان نامه ها پرسشنامه ای و برخی دیگر آزمایشگاهی است

^۱ ماده ۱-۱: فردی نویسنده یک مقاله محسوب می شود که چهار شرط زیر را به طور همزمان دارا باشد.
شرط ۱: فرد باید همکاری مؤثر و قابل توجهی در حداقل یکی از زیرمجموعه های زیر داشته باشد:
الف: ارائه ایده پژوهشی **ب:** طراحی مطالعه **ج:** جمع آوری داده ها **د:** آنالیز و تفسیر داده ها
شرط ۲: فرد باید در نوشتن نسخه اولیه دستنوشته و یا در بازبینی و مرور نقادانه آن همکاری کند، به گونه ای که متن از لحاظ محتوای علمی دستخوش تغییر و تکامل شود. واضح است افرادی واجد این شرط می شوند که صلاحیت علمی لازم برای مرور نقادانه را بر اساس تجربه علمی و سابقه تحصیلی یا کاری خود داشته باشند.
شرط ۳: فرد باید نسخه ی نهایی دستنوشته را قبل از انتشار مطالعه و آن را تأیید کرده باشد.
شرط ۴: باید مسؤلیت پاسخگویی در مقابل کلیه جنبه های انجام پژوهش منجر به مقاله را بپذیرد، به گونه ای که بتواند به کلیه سؤالات مطرح شده در مورد صحت محتوای پژوهش و نوشتار آن پاسخ دهد. فرد باید یا خود مراحل گوناگون کار را با رعایت استانداردهای علمی، فنی و اخلاقی انجام داده باشد و یا از درستکاری و توانمندی علمی کسانی که مراحل مختلف کار را انجام داده اند اطمینان خاطر داشته باشد.

- در صورتی که دانشجو تا دو ماه بعد از دفاع از پایان نامه، اقدام به نوشتن تمام یا بخشی از مقاله نکند، به منزله انصراف از همکاری در تهیه مقاله محسوب شده اسم وی در مقاله استخراجی نخواهد آمد.

نکته قابل توجه: با توجه به اینکه دانشجو امور عملی پایان نامه را به انجام رسانیده است در این خصوص حقوقی دارد.

- در صورتی که دانشجو تمام یا بخشی از مقاله را به صورت قابل قبولی ننویسد نام وی در مقاله نهایی آورده نمی شود.

- در صورتی که دانشجو مقاله را بنویسد نام وی به عنوان نویسنده اول خواهد آمد.
- در صورتی که دانشجو پیش نویسی را برای مقاله تهیه کند بر اساس سهمی که استاد راهنما تعیین می کند جایگاهش در مقاله تعیین می شود.

- با تأیید استاد راهنمای اول، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان نامه و رساله به عهده کلیه نویسندگان می باشد.

- علاوه بر میزان نقش نویسندگان در مطالعه و نوشتن مقاله، اسامی اساتید راهنما و مشاور پایان نامه و سایر همکاران براساس توافق کلی و تحت نظارت استاد راهنمای پایان نامه و بر مبنای اصول اخلاقی انتشارات علمی مشخص خواهد شد.

- در مقاله منتشر شده جهت شرط دفاع یا نمره، نویسنده اول بودن دانشجو ضروری نیست.
- اسم دانشجو در کلیه مقالات منتج از پایان نامه که خود آنها را نوشته است نفر اول است و اسامی استاد راهنمای پایان نامه و سایر همکاران بر اساس توافق کلی و تحت نظارت استاد راهنما و بر مبنای اصول اخلاق در انتشارات علمی مشخص خواهد شد.

- شایسته است که استاد راهنما نوشتن سایر مقالات را نیز به دانشجو بسپرد اما در صورتی که این کار میسر نشد استاد راهنما در مورد ترتیب اسامی سایر مقالات نیز تصمیم گیری خواهد کرد.

- دانشجو یا فارغ التحصیل موظف است افیلیشن دانشگاه را ذکر کند.
- کلیه فعالیتهای پژوهشی و بالاحص چاپ مقالات پژوهشی، یا ثبت اختراع و نظایر آن که منتج از پایان نامه است، قبل از ارسال به مجلات یا مراجع ذیربط، جهت چاپ، ثبت یا تایید منحصرأ باید با نظارت، تایید یا از طریق استاد راهنمای اول دانشجو صورت پذیرد.

- در صورت اقدام به چاپ پایان نامه خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به دفتر نشر اثار علمی " دانشگاه اطلاع دهد.

- عدم توافق نویسندگان در مورد ترتیب نامشان در مقاله به درخواست هر یک از ایشان در شورای پژوهشی موسسه، مرکز تحقیقات، دانشکده یا محل اجرای طرح مربوطه مطرح می‌گردد و اتخاذ تصمیم می‌شود.

- نام کلیه‌ی افرادی که سهمی قابل توجهی در اجرای مطالعه یا نگارش مقاله داشته‌اند اما معیارهای درج نام در بخش نویسندگان مقاله را ندارند، در بخش تقدیر و تشکر با ذکر نوع مشارکت، آورده می‌شود.

نکته قابل توجه: در خصوص مواردی که دانشجو حق استاد را ضایع کند نیز باید تصمیم‌گیری شود.

ب: کتاب

- در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
"کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/پایان نامه دکتری نگارنده در رشته است که در سال در دانشکده دانشگاه علوم پزشکی کرمان به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر.....، و مشاوره سرکار خانم/ جناب آقای دکتر.....، از آن دفاع شده است.
- هزینه‌های مربوط به ترجمه و انتشار مقاله یا کتاب، بر اساس سهم هر یک از نویسندگان مقاله (بر مبنای آیین نامه ارتقا، در صورتی که مجموع امتیازها ۱۰۰ محاسبه گردد) تقسیم می‌گردد.